

בתערוכותיו הקודמות הופיעה סדרת רישומים על נושא “השולחן”, שהיתה סדרה של וריאציות, רחבה ומעמיקה. כבר ביצירות אלה נרמזו שני קטבים שהינחו את האמן: גישה אקספרסיוניסטית רבת עוצמה שהדגישה את התנועתיות הסוחפת כערך מרכזי ויוצר תמורות; וכן התבטאה נטייה להצבה אינטלקטואלית וקפדנית של צורות בעלות ארגון סטאטי חמור. הנחת צורות אלה מול התנועתיות האקספרסיבית הקנתה לאחרונה מימד של חריפות. אפשר לומר שבצירוי הקודמים של פרנץ ברנהיימר, התבטא ניסיון מעניין ליצור סינתזה בין עמדה קלאסית-אפולינאית ועמדה אקספרסיבית-רגשית. גם בתערוכה העכשווית יש ניסיון ליצור סינתזה דומה אך בדרך שונה. לפנינו ניסיון למזג את שני האספקטים ביחידה בסיסית אחת. יחידה כזאת צריכה, לכן, לכלול בתוכה גם את הרישום, שהוא שכלתני ובנוי יותר, וגם את משיכת המכחול התנועתית והזורמת. הלכה למעשה, מתבטא הצד הרישומי על ידי יצירת פסים-סרטים העשויים מקו מתאר מסולסלים ובעלי זיזים. הצד התנועתי מתבטא - מלבד התנועתיות המרומזת מעצם צורתם של ה“פסים” - במילוי פסים אלה במשיכות מכחול שוטפות. יחידות בסיסיות מעין אלה מהוות את המבנה היסודי של הציורים והן מופיעות במערכת מורכבת של תנועה מול תנועה, שיש בה משהו מהיחסים הצורניים הקונטראפונקטיים.

השאפה ליצור סינתזה מעין זו ראויה לשבח, וגם הפתרון המוצע נראה סביר - לפחות תיאורטית. דא עקא, שהמצוי והרצוי אינם משתלבים כאן כל הצורך. הרישומים הם המוצגים המשכנעים יותר בתערוכה, ובהם ברנהיימר מצליח להגיע לגיבוש סביר של המבנה הציורי - אם כי גם גיבוש זה בא במחיר גוון של שכלתנות יתירה. אותם “זיזים” המופיעים במבנה היסודי מדגישים אמנם את רגישותו של הקו, אך יש ברגישות זו משהו מכאני ואוטומטי. נוסף לכך עוצרת צורת הזיזים את התנועתיות, שהיא מעט בעייתית גם בלעדיהם. כאשר מופיע הרישום בציורי השמן, בצרוף מערכת משיכות מכחול, אובדת ברובה אותה אינטנסיביות שאפיינה את ציורו הקודם. כל אמן המנסה - והניסוי עצמו, זאת יש לזכור, חשוב ביותר - לשלב יחדיו את העולם השכלתני יותר של הרישום והעולם הרגשי יותר של משיכות המכחול, עלול לאבד את שניהם. כך גם קורה במידת מה לפרנץ ברנהיימר. אך עם זאת, יש משהו במשחקיות של הטחות הצבע המרמז לאפשרות שהפתרון אותו ניסה האמן, אינו בלתי אפשרי מכל וכל, אלא רק דורש, אולי, ניסוח מחדש.